

זוכה אריאב, אורי בן-ארי וקלמן מגן
מת אדם ללא אויבים

של עיתונאים ואנשי יחסי-ציבור שתפ-
קדם לרוממו ולשבתו — כמקובל בשנים
האהרונות בדריגים הגבוהים.

הגדרות שונות קיימות בספר לדמותו,
ובולטת בהן זו של אלוף (מיל.) ישראל
טל: "ניסה לגלות הכנה בכל מיקרה
ולצאת מההנחה שהצדק, אולי, עם הזר-
לת. גם אם היה יזיח, או נפלו הילוקי-
דיעות; וגם כאשר פגעו בו והוא הרגיש
את עצמו נפגע הוא, בגלל העדינות שלו,
מעולם לא נטר ולא שנא. איני אומר
שזה לא היה איכפת לו. אבל יותר איכפת
היה לו לא להעליב אחרים ולא לגרום
עוגמת-נפש לאחרים ולא לעבור לפסים
של חיכוך..."

סיפור נוסף המעיד על איכותיו של
אלוף קלמן מגן הוא זה של הפרופסור
צבי יעבץ: "קלמן למד גם פאנוניברסי-
טה. שם היה מופיע תמיד בכניסה אורי-
היים. הוא היה נוהג ממש כאחד העם,

ביום שבו נקבר קלמן מגן, אמר תת-
אלוף דני מט בפתח בית-הקברות: "היום
מת אדם ללא אויבים."

עליפי הניסיונות של מה שקרוי. פרוזאיקונים עבריים לתאר למשל

תשמישי-מיטה באמצעות שפה של תשמישי קדושה. אפשר לחשוב

שבא"י נולדים ילדים ממיפוגש שמיימי בין דוק העיניים והזות המבט..."

הפרוטוקולים של צעירי ציון"י

שאוּלֵי כּדֵי לְגֵרוּם נַחַת לְאֶשְׁתִּי, אֹוּלֵי כְּדֵי לְדַחֵף אִיזוּ יָד וּרְגֵל בְּאֶחָד הַטְּרַקְלִינִים — אֲבָל הַמַּחֲשֵׁבָה שֶׁלֹּשְׁם כֶּךָ אֲצִטְרֵךְ לְהַקְדִּישׁ יוֹתֵר שְׂעוֹת שׁוֹלְחֵן, וְגֵרֹעַ מִכֶּךָ לְקַרֹּא מִיִּשְׁהוּ מֵהַמְעוֹרְבִים, גּוֹרֵמַת לִכְךָ שֶׁהֲרֵצוֹן הַזֶּה יִתְאַדָּה מִמֶּנִּי בַּמִּהֲרָה שִׂיא. בְּכֻלּוֹ, כֹּל הַנִּסְיוֹנֹת שֶׁלִּי לְמַצּוֹא עֲנִיִּין אֵמֶת בְּמֵה שְׁקֵרוֹי סִיפּוֹרֹת עֵיבְרִית — עֵלּוּ בְּתוֹהוּ, וְאִנִּי מוֹכֵן — מֵתוֹךְ אֲבִירוֹת — לְהִסְכִּים לִכְךָ שׁוֹה אֹוּלֵי מֵתוֹךְ מוֹגְבֻלוֹת שֶׁלִּי. כֹּל גְּרִיסַת הַחֲצָץ הַקְּרוּיָה סִיגְנוֹן בְּמִרְבִּית הַסְּפָרִים שְׁאִנִּי מֵצִיץ בָּהֶם — לֹא עוֹבֵרַת אֲצִלִּי אֶת הָרֵאמְפָּה. זֶה לֹא עֲנִיִּין לְהִסְבֵּר, זֶה פְּשוֹט לֹא תוֹפֵס. עַל-פִּי הַנִּסְיוֹנֹת שֶׁל מֵה שְׁקֵרוֹי, "פְּרוֹזֵאיקוֹנִים עֵבְרִיִים" לְתֵאֵר לְמִשְׁלַח תְּשֻׁמִּישֵׁי-מִיטָה בְּאֲמֻצוֹת שֶׁפֶה שֶׁל תְּשֻׁמִּישֵׁי קְדוּשָׁה, אֲפִשֵׁר לְחַשׁוֹב שְׁבֵאֲרָץ-יִשְׂרָאֵל נוֹלְדִים יִלְדִים מִמִּיפֹגֶשׁ שְׁמִימִי בֵּין דוֹק הָעֵינַיִם וְהַזּוֹת הַמִּבְטָט.

● כֵּן, יִכּוֹל לְהִיֵּת שְׁגָם מֵה שְׁאִנִּי כוֹתֵב זֶה קִישֵׁי קוֹשׁ בְּרִיבּוֹעַ — אֲבָל מְכוּוֹן שְׁעֲדִיִּין לֹא הַחֲלֵטִי שֶׁהִכִּי תִיבָה הַסִּיפּוֹרֹתִית תְּהִיָּה — אִיךָ לֹמֵר — שִׁיפְחָתִי וְגִבְנֵי רַתִּי, אִו הָרֵאִי שֶׁדְּרָכּוֹ אֲצִיץ בִּי וְסִבִּיבְתִי — הִרִי אִנִּי שׁוֹוֵה-נִפְשׁ הֵן לְמִיטַעַן הַצְּבוֹר בְּמִלִּים שְׁאִנִּי זֹרֵק וְהֵן לְהֵדִים שׁוֹה מְעוֹרֵר, לֹא שְׁאִנִּי צוֹוֹחַ מֵרַחֲמִים עֲצִמִים כְּשֶׁאִנִּי קוֹרֵא עַל עֲצִמֵי דְבָרִים טוֹבִים אִו רַעִים, אֲבָל בְּמִצְבֵי הַמְּשֻׁמֵּת הַכּוֹלֵלֵת שֶׁל הַדְּבָרִים שְׁאִנִּי כוֹתֵב. אִנִּי רִבֵּן יִכּוֹל לְהַצְטַעַר אִו לְשִׁמּוֹחַ, אֲבָל אִנִּי בְּאֵמֶת לֹא טְרִיבּוֹן בְּאֹפִי. הַסִּיפּוֹרִים שֶׁכְּתַבְתִּי עַד עַכְשֵׁי הִיוּ צַעֲצוֹעַ פְּרִטִי שְׁאִנִּי מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ בּוֹ, יוֹתֵר סְבֻלוֹת פְּחוֹת סְבֻלוֹת, וְכִשְׁוֵה נִגְמָר אִנִּי מְדַפֵּס, כּוֹרֵךְ, עוֹשֵׂה סֵפֶר וְסוֹגֵר עֲנִיִּין, הוֹצֵאת סֵפֶר מִבְּחִינֵי הַיָּד, כְּמוֹ שְׁאִמְרָתִי, לִיטוֹף לְאִגּוֹ וְלֹא בְּשׁוֹרֵה חֲבֵרִיתִית, אִם מִיִּשְׁהָ, בְּעִיֻּקְבוֹת קְרִיאַת סִיפּוֹרֵי, יִתְחַלֵּל לְהַעֲבִיר זְקֻנוֹת בְּכַבִּישִׁים, אִנִּי כְּמוֹכֵן אֲשַׁמַּח מֵאֵד, אֲבָל לֹמֵר שְׁמִשׁוֹם כֶּךָ אִנִּי כוֹתֵב, זֶה יִהְיֶה גַם יוֹמְרָה וְגַם בְּלוֹף.

● הִיִּיתִי רוֹצֵה שְׁקַטַע שְׁאִנִּי כוֹתֵב יִירָאֵה וְיִישַׁמַע כְּאִילוֹ הוּא נִתְלַשׁ מֵהַמּוֹלֵת הָרְחוֹב. בְּהַמּוֹלֵת רְחוֹב בְּמוֹכֵן שְׁאִנִּי מֵתְכוּוֹן יֵשׁ הַכֵּל, גַּם צִיֻּקוֹן לְחַשׁ וְגַם שִׁיחַ חֲנוּוֹנִים, גַּם אֲקַשֵּׁן וְגַם אֲהַבֵּה. הַסִּיפּוֹרֹת הֵיא כְּמוֹ צִיּוֹר, מִבְּחִינָה זֶה, אִנִּי לֹא מֵאֲמִין בְּצִיּוֹר מוֹפְשֵׁט שְׁאִינֵנו מְסוּגֵל לְרִשׁוֹם אֶת הַמְּצִיאוֹת כְּמוֹת שֶׁהֵיא. רִק מִי שְׁמִסּוּגֵל לְצִיּוֹר צִיּוֹר רִיאִלִּיסְטִי פִּיגּוֹרֵאטִיבִי, יִכּוֹל עַל בְּסִיס יִכּוֹלֵת זֶו לְתֵאֵר מְצִיאוֹת מוֹמַחֶשֶׁת בְּאֲמֻצֵּים שֶׁהֶם מְעַל לְחֲבִנּוֹת מְקוֹר בְּלוֹת, אִו לְגַשֵׁר עַל-פְּנֵי רַעִיוֹן מוֹפְשֵׁט בְּאֲמֻצוֹת צִבַע וְצוֹרֵה, כֶּךָ גַם בְּסִיפּוֹרוֹת. מִי שְׁאִינֵנו מְכִיר אֶת הַמְּצִיאוֹת שֶׁהוּא חִי בֵה וְאִינֵנו מוֹדַע לְתַהֲלִיכִים הַקְּרוּרִים בֵּה, אִינֵנו אֹוֹתֵם, וְאִינֵנו יִכּוֹל לְקַפּוֹץ וּלְעַסוֹק יִשֵׁר בְּסִיפּוֹרוֹת אֲנִי שִׁיּוֹת נַעֲלוֹת — וּמְנוֹתוֹקוֹת. כְּדֵי שֶׁלֹּא יִירָאֵה כְּאִילוֹ אִנִּי רוֹמֵז עַל-יֶדְכָּךְ שֶׁהַסִּיפּוֹרוֹת הַעֵיבְרִית מְנוֹתֶקֶת מֵהַמְּצִיאוֹת-הַעֵיבְרִיתִית, אִו אִנִּי אֹוֹמֵר אֶת זֶה יִשֵׁר.

„אִין לִי מְעוֹרְבוֹת קִיבּוֹצִית

וְחִטּוֹרַת אִיִּדְאוֹלוֹגִית”

● בְּחֻלּוֹקָה הַמְּקוֹבֵלֵת אִנִּי רִשׁוֹם בְּרוֹבֵרִיקָה שֶׁל סוֹפֵר

רֵן אֲדִלִּיסְט (33), נוֹלֵד בְּעַמּוּלָה, חֵבֵר קִיבּוּץ עֵינֵי שְׁמֵר, שִׁימֵשׁ כְּכַתָּב-צְבֵאִי ב, "מְעִרֵב" וּבִטְלוּוִיזִיָּה הַיִּשְׂרָאֵלִית. סְפָרוֹ: "צִיּוּדִים" (סְפָרִיית פּוֹעֲלִים — 1968); "הַפְּרוֹטוֹקוֹלִים שֶׁל צַעִירֵי צִיּוֹן" (סְפָרִיית פּוֹעֲלִים — 1972); "וְחֹסֵת הַרְיֵמָה" (הוֹצֵאת מַגֵּל — 1976). בְּסִיפּוֹרָיו מֵתֵאֵר רֵן אֲדִלִּיסְט חַיִּים וְזִילְמוֹת שֶׁל דוֹר צַעִיר לְגִדּוֹת הַמִּיַּדְבָּר, אֶת הוּוֹי סִיּוּרֹת צֶה"ל בְּשָׁנֹת ה־60' הַמְּאוֹחְרוֹת, אֲרָץ שֶׁל מִירְדִּים, בְּשַׁפָּה תִּתִּיּוֹקִנִית הַמְּצִלִּיחָה לְתֵאֵר חוּוִיֵּית חַיִּים שֶׁלֹּמָה שֶׁהַסִּיפּוֹרוֹת הַעֵיבְרִית נִכְשַׁלָּה עַד כֵּה בְּתִיאוֹרָה. כִּיּוֹם הוּא עוֹבֵד חֲמִישָׁה יָמִים בְּשָׁבוֹעַ כְּרַפְתָּן בְּקִיבּוּצוֹ, וְיוֹמִיִים עוֹסֵק בְּכַתִּיבָה. אֶת הַשְּׁקֵפּוֹתָיו עַל הַסִּיפּוֹרוֹת הַעֵיבְרִית, וְעַל חַיִּי כְּסוֹפֵר בְּקִיבּוּץ גּוֹלֵל בְּתִשׁוּבָה לְשֵׁאלוֹת, "הָעוֹלָם חוֹה":

חֲנוּוֹלוֹב

אֲפִילוֹ קוֹצוּ שֶׁל תַּחַת. אִנִּי מֵצִיץ לְפַעֲמִים בְּמוֹסְפִי-הַסִּיפֵי-רֹת, וּבֵינָן פִּיהוֹק לְגִירוּד אֹוֹן אִנִּי מִבְּחִין כֹּכֵל מִינֵי פוֹלֵ-חַנִּים חֲבֵרִיתִים בְּעִלֵי אֹפִי סִיפּוֹרוֹתֵי, שֶׁכֵּל מִי שְׁקֵרוֹי סוֹפֵר בְּמִקּוֹמוֹתֵינוּ צֵרִיךְ כְּאִילוֹ לְהִשְׁתַּתֵּף בָּהֶם.

„כְּאִילוֹ הוּא נִתְלַשׁ מֵהַמּוֹלֵת הָרְחוֹב”

● מִסְתוֹבְבִים בְּאוֹוִיר כֹּל מִינֵי שְׁמוֹת שֶׁל מְכַשְׁפִּים גְּדוֹלִים וְכוֹהֲנִים שְׁכֵדָאֵי לְהִכִּיר אֹוֹתֵם. וְאִנִּי לְפַעֲמִים חוֹשֵׁב

„...בוֹשְׁמִנִים אִינְטֵלְקְטוֹאִלִים”

● ...מֵה זֶה בַעֲצֵם סִיפּוֹרוֹת? לְפַעֲמִים נִדְמָה לִי שֶׁכֵּל הַתּוֹפַעֵה הַזֶּה, בִּימֵינוּ, שְׁאִנִּים יוֹשְׁבִים לִיד הַשׁוֹלְחָן וְכוֹתֵב בִּים סִיפּוֹרֵי מַעֲשִׂיּוֹת וְאִנִּים אַחֲרֵים קוֹרֵאִים סִיפּוֹרֵי מַעֲשִׂיּוֹת, זֶה כְּמוֹ יַחֲסִים בֵּין בְּנֵי-יוֹג, שְׁעוֹמְדִים וּמֵאֻוֹנִים אֶחָד מוֹל הַשֶּׁנִּי. לֹא שְׁאוֹנְנוֹת הַדְּרִית אִינָה יִכּוֹלֵה לְהֵלֵהֵב לְפַעֲמִים, אֲבָל אִיפּוֹשְׁהוּ, אִם כֹּכֵל עִיסוֹק אֶתָּה מַחֲפֵשׁ אִיזוּ בְּעוֹלָם — וְלֹא בְּרוּר לִי אִיזוֹ — מִשְׁהוּ חֲסֵר כֵּאֵן. בְּעוֹלָם שֶׁל הַיּוֹם, כְּשֶׁכֵּל רֵגַע תּוֹחֲבִים לְגִרּוֹנֵךְ נַתְחִים לְהַחֲטִים שֶׁל "נִיזוּ" שֶׁהֶם סִיפּוֹרֵתִיִים יוֹתֵר מִכֵּל סִיפּוֹרוֹת שְׁאִנִּי מְכִיר — מֵה כְּבֵר כְּמֵה סִיפּוֹרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מַצּוֹעֲצֵעִים כֹּכֵל שִׁיּוֹי יִכּוֹלִים לְהוֹסִיף?

כֹּכֵלֵל, הָעוֹלָם כּוֹלוֹ אִיבֵד אֶת צוֹרְתוֹ הַכְּדוּרִית וְהַסֵּךְ לְמְרֻבַע כַּחֲלַל הַמַּהֲבָה בֵּין הַכּוֹרֵסָא וְהַמִּיטָה. אִנִּי יוֹדַע מִיֵּשׁ מַחְקִרִים מְלומְדִים עַם כִּיבִלְיוֹגְרַפִּיָּה עֲשִׂירָה, וּמִסוֹת עֲתִירוֹת רֵגֶשׁ בְּדַבְרֵי עֵרְכָה הַסְּגוּלִי שֶׁל הַסִּיפּוֹרוֹת בִּימֵינוּ — אֲבָל שׁוֹם דְּבַר לֹא יִסְכֵּה עַל הַהֲרַגְשָׁה, כֹּכֵל הַלּוֹקְשִׁים הַמְּצוּיָצִים הַקְּרוּיִים: סִיפּוֹרִים, שִׁירִים, רוֹמַנִים, צִיּוֹרִים, פְּסָלִים, אִיבֵדוּ אֶת הַ"קֶּסֶם" וְהַ"הַשְּׁפָעָה" שֶׁהָיוּ לָהֶם עַד לְתַקּוֹפַת הַתְּסוּצָאוֹת הַמִּדְעָה. כֹּכֵלֵל, תַּחֲשׁוֹב עַל הַפּוֹזָה הַמְּצַחִיקָה הַזֶּה: יוֹשֵׁב בְּיָאֵדֵם וְטוֹחֵן מִשְׁהוּ לְתוֹךְ נִיירוֹת, מִשְׁהוּ כְּמוֹ, אִנִּי יוֹדַע מֵה: "רִיחוֹת הַפְּרִיחָה הַרְעַנְנָה נִתְעַרְבּוּ אֲצִל אֹוּרֵי בְּסַעֲרַת רוּחוֹ. לֹא! נִגְמַר אֹוֹמֵר בְּנַפְשׁוֹ הַדּוּוִיָּה, לֹא אֶתָּן לָהֶם..." וְכוּיֻצָא בְּאֵלֶּה פִּיטוּמֵי-מִלִּים, כְּמוֹכֵן עִם מַשְׁמַעוֹת אֲנוּשִׁית כְּלִלִית, וְכוּוֹנוֹת תְּחֵרִיתִית חוֹדְרוֹת, וְנִיטוּחִים הַנְּקֻשְׁרִים בְּצִיּוּרֵים וּפְתִילִים וְשִׁיּוֹרוֹת... אֱלוֹהִים, אִיזֶה בּוֹלְשִׁיט! אֲבָל מֵה: זֶה עוֹבֵד! אֹוֹכֵלִים אֶת זֶה, וְעוֹד מְסַפְרִים לְךָ מִשְׁהוּ מְעוֹרְפֵל עַל יִצִּירֵתִיוֹת, אֱלוֹהִיוֹת, טוֹב, נוֹ, זֶה מֵהוֹבְרִים שְׁקֵל הַאֲמִין בָּהֶם, מֵה גַם שְׁבַרְמָה מְסוּיִמֵּת שְׁבַה נְגַשִׁים הַמְּסַפֵּר אֶתֵּקְלוֹ יִהְיֶה לְכֹל הָעַסֵק הַזֶּה גַם פִּיצוּי חוֹמְרֵי שְׁמֻקָּה יִתֵר אֲמִינוֹת לְכֹל הָעַסֵק.

● יִכּוֹל לְהִיֵּת שְׁכִים עוֹנֵה הַסִּיפּוֹרוֹת עַל בְּעִיָּה רוּסִיָּיתִית שֶׁל הַרְגִלִים מְעַמְדִים, כְּלוֹמֵר, יֵשׁ מְסוֹרֵת סִיפֵי רוּתִית וְהֵיא אִינָנָה נִכְחַדַת בְּאֵחַת אֱלָא נְמוּגָה דְרָךְ מִלֵּ-חֲמוּת-מְבַקְרִים בְּעַמּוּדֵי תְשׁוּלוֹת-הַמֶּסֶס שֶׁל כְּלִי-הַתִּיקְשׁוֹרֵת לְרַגְשֵׁי-הַנְּחִיתוֹת הַתְּרַבּוּתִית שֶׁלָּהֶם עֲצִמֵם.

● יֵשׁ אֹוּלֵי נִיטִיוֹן בְּסִיפּוֹרוֹת לְתַפּוֹס בְּאוֹרַח כּוֹלֵל מַשְׁמַעוֹת אֹפְנֵי הַתְּנַהּוּגוֹת אִישִׁיִים עַל רַקַע מַגְמוֹת חֵבֵר רִתִּיוֹת, אֲבָל חֲשִׁיבָה מְסוּג זֶה נִיטְנָת לְהִיתַפֵּס בֵּיתֵר בְּהִי-רוֹת עַל-יַדֵּי מֵתוֹדוֹת פְּסִיכּוֹלוֹגִיוֹת, סוֹצִיּוֹלוֹגִיוֹת, וְהַ"רְבִּגּוֹר גִּיּוֹת הַאִינְסוּפִית" שֶׁל הַחַיִּים, שֶׁהַסִּיפּוֹרוֹת אֲמוֹרָה לִיִּיצָגָה — הִרִי לְכֹל מִי שְׁעִינֵנו בְּרֵאשׁוֹ הֵיא מוֹשְׁלַכַת סִבִּיבּוֹ, וּבְתוֹכָהּ, בְּמִישְׁפַּחְתּוֹ, בְּחֵבֵרְתּוֹ, בְּעַמּוֹ, בְּעוֹלָמוֹ, הַשֵּׁד יוֹדַע מֵה — לְמֵה דוּוֹק אֵסֵר?

● הַרְגֵל? רִיחוֹק? קוֹמְפַאקְטִיוֹת? אֹוּלֵי.

● כֹּל הָעַסֵק הַזֶּה שֶׁל "לְהִיּוֹת סוֹפֵר", אִנִּי חוֹשֵׁשׁ — לֹא תַפּוֹר עַלֵי בְּמִידוֹת הַמְּקוֹבֵלוֹת, אִנִּי אִישִׁית, לֹא סוֹבֵל אֶת צַחַת הַמְּכּוֹבְדוֹת הַנּוֹדַפֵּת מִמֶּנּוּ, וְאִין לִי שׁוֹם קִירְבָה רוּחֵנִית אִו פִּיזִית לְ"חֻגֵי הַסִּיפּוֹרוֹת", זֶאת אֹוֹמֵרֵת לְכֹל הַבוֹשְׁמִנִים הַאִינְטֵלְקְטוֹאִלִים שֶׁמְנַהֲלִים בְּגִינוּגֵל הַפְּרִטִי שֶׁלָּהֶם מִלְחָמוֹת גּוֹרֵאוֹת עַל קוֹצוֹ שֶׁל יוֹ"ד שְׁאִינֵנו